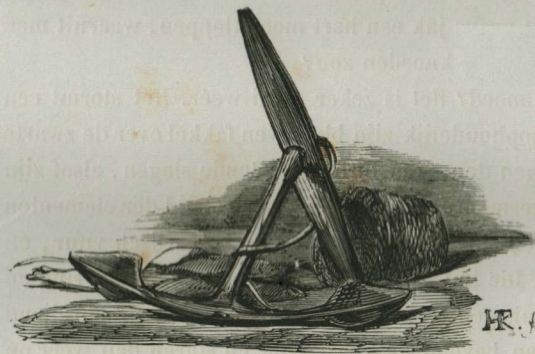

DE VISCHVROUW VAN ARNEMUIDEN.

Is wij de legenden gelooven zullen, waren er oudtijds zeemeerminnen. Hooren wij daarentegen de natuuronderzoekers, dan is haar geheele bestaan een fabel. Maar nu komen de wijsgeeren tus-

schen beide, en vragen: waar komt die fabel dan van daan? want, en dat moet ik hun toegeven, men noemt geen vrouw meermin, of daar is een staartje aan. Ik waag het allerzedigst een oplossing van dit belangrijk vraagstuk te beproeven. Zou de geheele verdichting der *zeewijven* ook uit een bijgeloovige vereering van de *Vischvrouw* kunnen ontstaan zijn?

Lach zoo spotachtig niet, Mevrouw! Wees liever zoo goed mij te volgen. Wij willen de Arnemuider *Vischvrouw*, waarvan gij de afbeelding voor u hebt, een bezoek geven.

Zie, ginds tegen het duin aan, als een schelpvisch tegen de rots, hangt haar woning. Het schijnt ook zelve bijna een schelp, die daar door den vloed is neêrgeworpen, om door de ebbe weêr meêgenomen te worden; zoo nietig komen die stulpen op het groote barre strand voor. Evenwel in die schelp woont een mensch; wat zeg ik, eene geheele verzameling van menschen. Laat ons binnegaan! — Men zal juist ter vischvangst uitgaan. De netten zijn gereed, de knapzak is voorzien, de visschers zullen vertrekken. Vader met zijn oudsten jongen als knecht en den derden van de acht, die zoo lang gesmeekt heeft, tot dat moeder hem vergund heeft meê te gaan. Verwondert gij u over de teederheid van het afscheid van deze «lompe» menschen. Verwonder u liever over hun blijmoedigheid! — Want, mag ik u verzoeken? Zie eens even naar buiten. Ziet gij die pink dáár gereed om zee te bouwen? Een ijzig gezigt, niet waar? Van hier beschouwd lijkt zij betrekkelijk niet grooter dan de notendop, dien wij als kinderen in de theekom lieten varen. Welnu, die dop zal haar drie kostbaarste schatten laden. Nog eenige oogenblikken en hij dobbert met hen op den diepen oceaan, waarvan een enkele golf tien zulke scheepjes vult. Verbeeld u, Mevrouw, dat Mijnheer uw gemaal en de jonge Heer de student en... foei! ik doe u schrikken. Wees gerust! het geldt deze Vischvrouw maar. Doch beken echter, dat er achter dit grove jak een hart moet kloppen, waaruit men tien harten van uw romanheldinnen kneeden zou?

Eenige uren later. Hebt ge moed? Het is zeker nood-weêr. Het stormt een orkaan. De bliksem zwaait onophoudelijk zijn blaauwen fakkel over de zwarte golven. De donder buldert tegen den wind in met hortende slagen, alsof zijn stem telkens door den storm gesmoord werd. Onder dezen strijd der elementen kookt en schuimt de zee, als een ziedende ketel op een onderaardsch vuur, en spat haar water tot in de hut. Die hut zelve is een tooneel van verwarring en angst. De zes kinderen, die t'huis gebleven zijn, loopen half naakt en schreiend door elkander. De oudste slaan bevend de lucht gade en staren dan weêr op de zee, als om bij het licht van den bliksem iets te onderscheiden. De jongsten schuilen aan moeders schoot en gillen om vader. Door dit rumoer heen klinken de noodschoten van een strandend schip, en de kreten van het zeevolk, dat bezig is een boot ter redding uit te zetten. — Gij beeft, Mevrouw! Mag ik u wat *eau de cologne* geven? — Verman u een weinig. Zie onze visschersvrouw! zij heeft drie beminde panden op zee. Zij weet, dat de boot te zwak is, om zulk een orkaan te wederstaan. En toch blijft zij bedaard en kalm. Zij schijnt den storm, die buiten woedt, niet te bespeuren, en heeft alleen oogen voor de on-

rust, die binnen heerscht. Merk op, met hoe veel zielskracht zij haar oudste kinderen zoekt te bemoedigen, haar jongste te sussen. Het gelukt haar eindelijk. Maar waar gaat zij heen? Wat doet zij in gindschen hoek? Zie, zij bidt! — Daar komt zij weder. Welk een stille berusting op haar gelaat. Zij slaat een schichtig blik naar buiten, maar heft hem terstond weder naar boven, en begint zingende haar jongste lieveling in slaap te wiegen. Welk een treffend gezigt! Is het niet als een standbeeld van de Rust in het hol van den Storm?

Den volgenden morgen. Het ergste is gebeurd. De boot is aan strand gekomen, — maar ledig. Alleen haar oudste zoon heeft zich met zwemmen gered. Willen wij de vischvrouw een rouwbezoek gaan brengen? — Zij is niet te huis. Daar is niemand dan haar kinderen, die om brood schreijen. Zij zal op het strand zijn. Ja, daar is zij, bij den afslag. Daar koopt zij haar mand vol visch, dien haar man haar had moeten t'huis brengen. Met dien mand op den rug, draaft zij naar de stad. Zie eens hoe bleek zij ziet, en hoe rood haar oogen zijn. Maar haar opgerigt hoofd draagt de ben, en haar naakte voeten loopen in denzelfden draf als altoos. Moederliefde overwint den storm in haar binnenste, even als gister den storm buiten. Zoo draaft zij, halfdood van vermoeidheid en uitputting, de stad op en neder. Huis aan huis biedt zij haar visch te koop. Niet noodig! is het refrein, hier en daar afgewisseld met een snaauw: hoe veel geld? Het is te veel. Dan wordt er gedongen en geknibbeld, en somtijds zelfs de arme met hardheid weggezonden, opdat Mijnheer en Mevrouw hun eerste geregte toch zoo goedkoop mogelijk op tafel zullen hebben, terwijl haar zes kinderen van honger versmachten. En toch is zij te fier om te klagen of te bedelen. Die schande zal zij haren man in het graf nooit aandoen. Zij zal liever werken, tot dat zij er bij neêrvalt, eer zij de hand tot een aalmoes uitstrekt.

Eindelijk is haar vracht verkocht, en keert zij naar het dorp terug. Nu verzorgt en voedt zij de ongelukkige weezen. Terwijl de kinderen eten, gaat zij met haar oudsten jongen naar het strand, om met hem over de herstelling van de gestrande boot te spreken. Want hij moet hoe eer hoe beter er weder op uit. Zij heeft nog geen schrik van het element, dat haar pas een man en een kind kost. Zij heeft ook nog geen afkeer van het leven, dat haar zoo zwaar valt. In een romance zou men haar laten verlangen, om bij haar lievelingen in den schoot der blaauwe baren te rusten. Maar daaraan denkt zij niet. Zij voelt den last des levens op haar drukken als een taak. Wat dus anderen werkeloos zou doen nederzitten, spant en prikkelt hare werkzaamheid. Ware het moge-

lijk, zij zou er zelve op uitgaan. Maar daar dit niet kan, moet haar zoon de plaats van zijn vader vervullen. Zij zal hem den tweeden tot hulp medegeven. Wacht hen hetzelfde lot.... het zij zoo! het staat in hooger hand! zij zal hen zien vertrekken, zonder een traan te laten. Mij dunkt, gij ziet haar met bewondering aan. Gij hebt van zoo iets heldhaftigs geen denkbeeld. Gij vindt het boven het vrouwelijke, ja, bijna boven 't menschelijken.... Pas op, Mevrouw! anders maakt gij er nog een *zeewijf* van.

Ik weet niet of ik u overtuigd heb. Het is altoos slechts een gissing, die ik voor beter geef. Maar indien ik u de afbeelding van de Arnemuiders vischvrouw niet met eenige meerdere belangstelling heb doen aanschouwen, dan eer ge mijn opstel in handen naamt, dan heb ik tijd en inkt verloren.

J. P. H.

DE NEDERLANDEN.

KARAKTERSCHETSEN, KLEEDERDRAGTEN, HOUDING EN VOORKOMEN

VAN VERSCHILLENDE STANDEN.

TWEE HONDERD TEEKENINGEN

VAN DE VOORNAAMSTE NEDERLANDSCHE KUNSTENAREN.

TEKST VAN DE BESTE SCHRIJVERS.

GRAVUREN

VAN DEN HEER HENRY BROWN.

OPGEDRAGEN

AAN HARE MAJESTEIT DE KONINGIN DER NEDERLANDEN.

's Gravenhage,

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN SCHOONE KUNSTEN.

BESTUURDER J. J. VAN RYCKEVORSEL.

1841.